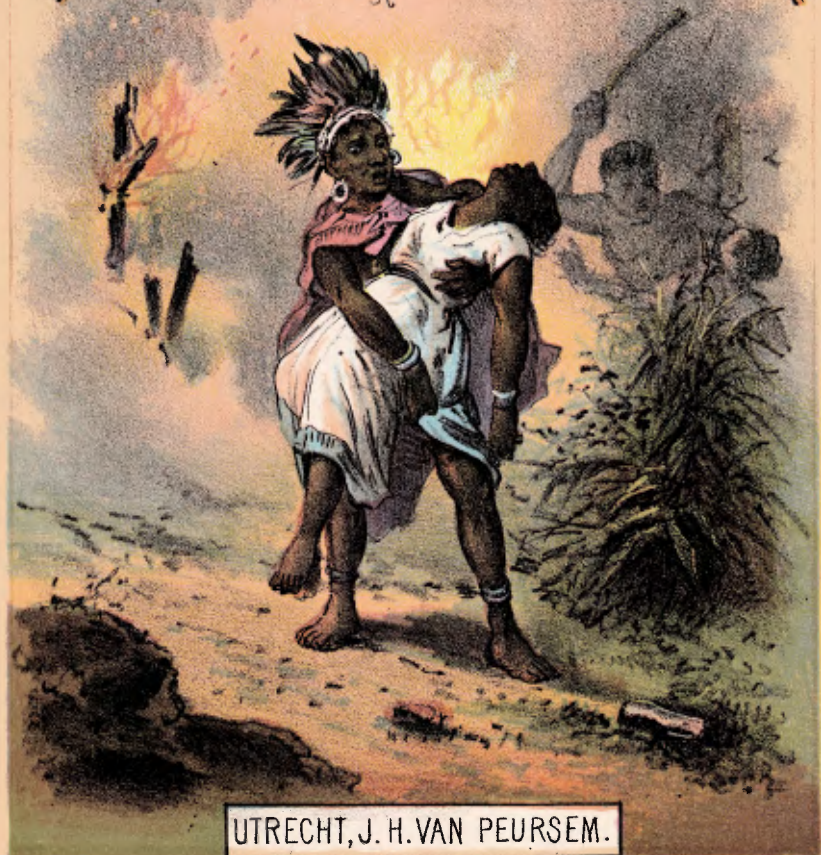

KONING ZAMBA

door
W. Ziethe.

UTRECHT, J. H. VAN PEURSEM.

KONING ZAMBA.

DOOR

W. ZIETHE.

TWEEDE DRUK.

UTRECHT,
J. H. VAN PEURSEM.

Koning Zamba.

Zamba werd in het jaar 1780 geboren in een dorpje, dat aan den zuidelijken oever van de rivier de Congo in West-Afrika ligt, op omstreeks 67 uren afstands van de zee kust. Zijn vader heette Zambola en was koning, niet alleen van dit dorp, maar ook van nog vele andere negerstammen der omstreken. Hij was een krijgshaftig, sterk en moedig held. Het dorp met zijne 90 hutten lag slechts 200 passen van den prachtigen, circa $\frac{1}{4}$ uur breeden Congostroom, aan diens hoogen oever, en boven de hutten van 't dorp verhief zich het deftige paleis des konings. Dit paleis was een cirkelrond gebouw met een koepel in het midden. In dezen koepel hing eene oude scheepsklok, die bij alle gewichtige gebeurtenissen geluid werd. De kamers van den Negerkoning waren ingericht met eene pracht, die men bij deze volksstammen niet licht aantreft. Rijke tapijten bedekten den grond; groote spiegels hingen aan de muren. In de koninklijke ontvangkamer zag men zelfs tafels en stoelen, die in Europa vervaardigd waren; en de muren waren met platen versierd, waarvan er vooral eene, die de reusachtige stad Londen voorstelde, den jongen Zamba boeide. „Hoe dikwijls,” zoo vertelde hij later, „trachtte ik de huizen, ja de vensters op de plaat te tellen; maar het gelukte niet, omdat ik niet verder

tellen konde, dan 'taantal mijner vingers en teenen." In de ontvangkamer stond ook de met zijde, goud en zilver getooide koningstroon. Op dezen troon placht koning Zambola te zitten, wanneer hij gericht hield. Dan was hij bont en prachtig gekleed, rookte hij eene lange tabakspijp en had hij de flesch met brandewijn naast zich staan. Wee den ongelukkigen, die geene genade in zijne oogen vonden! Hij nam slechts zijne pijp uit den mond en wees daarmede op hen. In het volgende oogenblik werden zij het vertrek uitgesleept, al boden zij ook nog zooveel tegenstand. Vijf minuten later bracht een zijner veertig soldaten de afgehouden hoofden bij den koning en werd daarvoor met een dronk brandewijn beloond. Deze veertig mannen maakten het staande leger van den Negerkoning uit en waren met geweren gewapend. De mannen uit zijn volk, die hem op zijne krijgstochten vergezelden, droegen bogen, pijlen en spiesen.

Het dorp werd aan de oostzijde verdedigd door eene kloof, door welke een bergstroom naar den Congo afdaalde, en bovendien nog door paalwerk, binnen hetwelk het vee tegen de leeuwen der woestijn eene veilige schuilplaats vond. Achter het dorp verhief zich een 500 voet hooge heuvel steil uit de vlakte. Eene ruime spelonk in dien berg, voorzien van een nauwen ingang, die met sterk ijzeren traliewerk was afgesloten, was in tijd van nood de laatste vesting, waarin alle onderdanen van Zambola bescherming en veiligheid vonden, en die geen vijand vermocht in te nemen. Aldaar hield de koning zijne schatten, namelijk brandewijn en tabak, bewaard.

Koning Zambola oefende, gelijk bijna alle negerkoningen, het bedrijf van slavenhandelaar uit. Hij overviel plotseling naburige stammen met zijne soldaten, moordde en roofde naar hartelust, en verkocht de gevangenen aan Europeesche

of Amerikaansche slavenschepen. Hij leidde, gelijk men gemakkelijk kan denken, een wild en losbandig leven. Zijn eigen zoon verhaalt. hoe de koning dikwijls na een drinkgelag als een uitzinnige op den grond lag, met zijn beker in de eene en zijne kroon in de andere hand. Zijne soldaten lagen dan naast hem, en ook wel over hem heen.

De toestand van dat negervolk was hoogst treurig. Een hunner afgodsbeelden had een wijden mond, die van het eene oor naar het andere reikte, lange slaglanden als een wild zwijn en monsterachtige oogen, die van edelsteenen gemaakt waren. Het stelde den duivel voor en werd met innerlijken afschuw, maar toch met grooten angst aangeroepen: „Verbrand mij niet, breng mij niet om, loop met mij niet weg!” Zamba zag later met diepe smart op de ontzaglijke ellende van die millioenen menschen in Afrika neder, die zich voor zulke afschuwelijke en afzichtelijke beelden buigen. Er waren twee priesters, die eigenlijk slechts dwaze en wreede goochelaars waren. Zij waren onwetend en losbandig en liepen in de huizen rond om de vrouwen met hunne snakerijen te vermaken of te verschrikken, en bij die gelegenheid geld voor zich te bekomen. Op vaste dagen des jaars droegen zij maskers. De eerste, dien zij dan ontmoetten, was hun slachtoffer en werd door hen gedood, indien hij zich niet met eene hooge som loskocht.

Te midden van al deze gruwelen groeide de arme, jeugdige koningszoon op. Zamba toonde reeds vroeg een ernstig, nadenkend karakter, gelijk men anders bij de negers zelden vindt. Als knaap lag hij 's avonds gaarne buiten onder den vrijen hemel, waar hij met verrukking naar de als goud blinkende sterren keek. Hij overdacht, hoe zij wel ontstaan zouden zijn, en waaruit zij toch wel bestaan zouden. Hij vraagde bij zichzelf, wat hij wel

zien zoude, indien hij daar boven bij de sterren ware. „Sterren, en weder sterren, en altijd enkel sterren, en eindelijk toch weder duisternis: wat is dat?” zoo dacht en vroeg de heidenknaap. Dacht hij aldus over de wonderen des heelals na, hij dacht insgelijks na over de wonderen van den tijd en de eeuwigheid. Hij schetst zijne gedachten in zijn eigen taal, wanneer hij zegt: „Vader sterven — ik koning — dan ik zoon hebben, hij koning — hij zoon hebben, meer koning — altijd meer zoon, altijd meer koning. En wat dan? Wereld verbranden, alle dingen een einde nemen, maar wat dan? *iets moet gebeuren!*” Hij dorstte naar meerdere en hoogere kennis, dan hem gegeven was. Hij had geleerd jacht te maken op leeuwen, was met moeite aan de wraak van den koning der woestijn ontkomen, maar had hem toch gedood. Hij had kennis gemaakt met de machtige reuzenslang, en hare verbrijzelende ringen aan zijne leden gevoeld, toen juist nog ter rechter tijd een zijner geleiders het ondier den kop afhieuw. Hij was de dappere zoon zijns dapperen vaders, en in alle kunsten der jacht en des oorlogs geoefend en ervaren. Maar dat alles voldeed den jongeling niet, hij dorstte naar iets beters, dan wat zijn volk en land hem konden geven.

Zijn vader stond bij zijn slavenhandel in veeljarige en innige verbintenis met een Amerikaansch scheepskapitein, Winton geheeten. Deze bracht een mooi prentenboek mede, en koning Zambola kocht het, omdat hij hoorde, dat ook de Europeesche vorsten groote boekverzamelingen hebben. Zamba hield niet op den kapitein zoolang te smeecken, tot deze hem lezen leerde. En nu las hij met den grootsten ijver in al de boeken, die hij in handen kon krijgen. Thans ontwaakte in hem ook het verlangen om de landen van Europa en Amerika te zien, en slechts de toorn

zijns vaders weêrhiel hem ervan, dit verlangen te kennen te geven. Onbeschrijflijk en onbegrijpelijk scheen hem de macht en de wijsheid der Blanken toe, toen hij het eerst hunne schepen zag, de donder hunner kanonnen vernam, en een kompas, eene aardglobe en landkaarten bij hen zag. Zijne verbazing steeg echter nog meer, toen kapitein Wilson, op zijne vragen, van het ontstaan der wereld, van de schepping der menschen, van Jezus' geboorte, kruisiging en opstanding vertelde. De goden verzonken voor zijne oogen in het niet. Maar de scheepskapitein werd voor hem een voorbeeld van edele godsvrucht, en een duister verlangen trok hem tot den onbekenden God der christenen. Des te gemakkelijker geloofde de arglooze jongeling de leugen van den schurkachtigen kapitein, toen deze bij het zien van drie honderd negers, welke in het benedenruim van zijn schip gebonden lagen, hem verzekerde, dat hij hen naar Amerika overbracht, om hun daar een aangenaam leven te bezorgen.

Kort daarop had er een groote omkeer in het leven van den koningszoon plaats. Zijn vader nam hem meê op een bezoek, dat onder geleide van vele gewapenden aan Darula, den koning van den Kormantustam, gebracht werd. Zambola maakte van dit bezoek gebruik om zich een groot voordeel te verschaffen. Hij kocht van zijnen gastheer 55 slaven voor een zeer goedkoop prijs. Juist wilde hij die inschepen en berekende hij reeds met blijdschap de groote winst, die hij bij de verkoop dier slaven zou maken, toen de achterdochtige Darula met zijne mantschappen hem verraderlijk overviel. Zambola was door een hem verknochten priester gewaarschuwd; hij sloeg den vijand terug en scheepte zich met de gekochte slaven snel in. In zijne woonplaats teruggekeerd, spleet hij allereerst zijnen voornaamsten huisgod Kollah den kop

door, tot straf voor het toelaten van dien overval; daarna begaf hij zich met zijne geheele krijgsmacht op weg, om den verraderlijken koning te tuchtigen. In den stillen nacht overviel hij de hoofdstad des konings, stak haar in brand en sloeg hare bewoners dood. Darula zelf werd door hem in een tweegevecht gedood. Maar een oogenblik later werd ook Zambola door een vijandelijken kogel getroffen en gedood.

Thans was Zamba, zijn eerstgeboren zoon, koning geworden. Zijn eerste bevel was, de weerloozen te verschoonen en met het moorden op te houden. Een jong meisje, dat uit een brandend huis vlood, redde hij zelf voor de zwaardslagen zijner soldaten. Met rijken buit en vele gevangenen keerde Zamba naar zijne woonplaats terug. Nu begon naar het oude volksgebruik de lijkdienst ter eere des gestorvenen konings. Zamba was in kennis reeds zoo vooruitgegaan, dat hij de vreeselijke doodenoffers verbood, die anders bij zulk eene gelegenheid plaats hadden, en dat hij ook aan de vrouwen zijns vaders niet toestond, zich naar de zeden des lands met het lijk levend te laten begraven. Zij mochten alleen schreien en huilen, zich de haren uitrukken en met scherpe messen zich verwonden, om daarmede hare smart en haren rouw over den koning te betuigen. Zamba verdeelde den oorlogsbuit onder zijn volk en zijne soldaten. Voor zichzelf behield hij alleen Zillah, de dochter van koning Darula, het meisje, dat hij uit de vlammen en voor het zwaard zijner krijgslieden gered had. Zij werd zijne gemalin en bleef, tegen de gebruiken zijns volks, zijne eenige vrouw. De regeering van den jeugdigen koning was kalm en vreedzaam. Hij ondernam oorlogen noch rooftochten, maar dreef voordeeligen handel met de voortbrengselen zijns lands en met het goudstof, dat hij in het zand der rivieren liet zoeken en verzamelen.

Kapitein Winton kwam, gelijk vroeger, ook thans jaar op jaar naar de monding van den Congo en in de residentie van den Negerkoning. Het kostbaarst geschenk, dat hij voor dezen medebracht, was een Engelsche Bijbel. Zambas las dagelijks in dit boek, dat hem telkens liever en dierbaarder werd. Veel in dit boek verstond hij, maar ook veel bleef hem nog verborgen en duister, en hij zag met verlangen naar een man, die hem het Boek uitlegde. Vooral maakte het leven en sterven des Heilands een diepen indruk op zijn hart. De arme heiden beminde en eerde den man, die enkel goed deed en wonderen zonder weêrga verrichtte. Maar 't meest trof het hem, dat de Gekruisigde voor zijne moordenaars bad. Hoe meer hij in den Bijbel las, hoe meer hij erkende, dat zijn eigen hart meer ten kwade dan ten goede geneigd was. Wat hij las en wist, trachtte hij aan zijn vrouw en aan zijne moeder meê te deelen. Maar die vrouwen verstonden zijne woorden niet. Steeds antwoordden zij: „De godsdienst van den blanken Man te diep!” Zoo moest hij ten slotte de verkregen kennis voor zichzelf behouden. Maar zelf nam hij er in toe, en hij onderzocht al meer en meer het Boek van alle boeken. Zijne afgoden liet hij aan hun lot over, maar daarentegen bad hij in stilte tot den levenden God, die hemel en aarde gemaakt heeft.

Het verlangen om de landen der christenen en vooral de wereldstad Londen te zien, werd in het hart des Negerkoning's steeds sterker en vuriger. Kapitein Winton vuurde dat verlangen aan en stelde hem voor, hoe gemakkelijk hij daaraan voldoen kon. Eindelijk besloot Zamba zijn volk en vaderland te verlaten, en eene reis naar die landen te ondernemen. Hij nam hartelijk afscheid van de zijnen, die hem met smart zagen heengaan.

In October van het jaar 1800 begaf hij zich aan boord

van het schip des kapiteins en verliet hij de vaderlandsche kusten.

Hij nam groote schatten mede, om daaruit de kosten zijner reis te bestrijden, en tevens drie en dertig slaven, die hij in vreemde landen (tot hun geluk, zoo hij meende) dacht te verkoopen. De jonge koning vermoedde niet, dat hij zijn vaderland nimmer zou wederzien. Hij vermoedde niets van de wonderlijke en toch zoo heerlijke wegen, waarop de barmhartige God den heidenschen jongeling tot de zalige vrijheid der kinderen Gods ging brengen. Toen Zamba op de zeereis den kapitein om verder onderwijs in den Bijbel verzocht, liet de listige schurk voor 't eerst iets van zijne boosheid zien, die hij dusver zoo wijselijk verborgen had. Hij spotte met den Bijbel en het geloof, en evenzoo met de bekeering, die hij, naar hij zeide, aan de ziel van een Heiden bewerkt had. Hij toonde den jongen koning zijne verfoeielijke geldgierigheid door hem te verklaren, dat hij aan het einde der reis hem eene behoorlijke rekening zou voorleggen voor al de uren, die hij hem in Afrika onderwijs gegeven had. De arme Zamba verschrikte nog meer, toen hij op zekeren avond den kapitein, die door niemand meende beluisterd te worden, met een zijner makkers over den dommen neger en diens groote schatten hoorde spreken, die in wijzere handen moesten komen. Hij schrikte, toen hij den boosaardigen man hoorde zeggen, dat hij hem meer kennis van het Engelsch en het christendom had bezorgd, dan die schatten waard waren. En hoe goddeloos deze ellendige man was, blijkt vooral daaruit, dat hij zelfs spottend sprak van de kostelijke parel, die met al het goud niet betaald kon worden en dat hij zelfs het Bijbelwoord op zich toepaste: „Een arbeider is zijn loon waard.” (Luc. 10 : 7). Wat moest de arme Zamba doen?

Hij verborg een deel van zijn goudstof in zijne slechtste kleedingstukken, om althans iets uit de hebzuchtige handen van dezen schurk te redden. 't Strekte hem echter bijzonder tot troost, dat hij in zijnen Bijbel de woorden las: „Wat baat het den mensch, indien hij de geheele wereld gewint, en lijdt schade aan zijne ziel?” (Matth. 16 : 26). Hij dacht over deze woorden ernstig na en zeide tot zichzelf: God wil mijne ziel redden, terwijl hij mij vrouw en kind, goed en vaderland doet verliezen; hij laat mij in de gracht vallen, die ik voor anderen gegraven heb, vermits ik hen van alles, zelfs van de vrijheid beroofde. En dan bad hij, gelijk hij zelf verhaalt: „Heere! erbarm U over mij en vergeef mij; verlos mij van het kwaad, dat ik verdien; ik werp mij voor U neder en kan slechts zeggen: God zij mij zondaar genadig!”

Eindelijk kwam het schip bij de stad Charlestown in Zuid-Carolina, in de Vrije staten van Noord-Amerika, aan. Mannen en vrouwen kwamen op het schip om slaven te koopen, die zij, gelijk de slagers het vee, eerst aan hun geheele lichaam bezichtigden en onderzochten, of zij wel gezond en sterk waren. Toen al de slaven verkocht waren, kwam de kapitein bij Zamba en zeide: „Ik kan mijne belofte niet houden, van u naar Londen te brengen. Het schip behoort mij niet toe en wordt thans verkocht. Ik zal voor u zorgen; gij blijft. Uw geld zal ik zoo lang voor u bewaren, tot gij de wereld eerst beter kent. Dan willen wij met elkander afrekenen.” Zamba herinnerde hem, om zijn hart te treffen, aan de vriendschapsbetrekking, waarin hij zoo lang met zijn vader gestaan had. Toen hem dit niet gelukte, dreigde hij hem, zijne schandelijke behandeling overal bekend te maken. De ellendige schurk zeide spottend: „Houd u maar doodkalm, anders zal het slecht met u allooopen. Wanneer ik u naar

Charlestown liet gaan, zoudt ge op den hoek eener straat uwe geschiedenis kunnen verhalen. Maar, geloof me, niemand zou er acht op geven. De Blanken zouden u een leugenaar noemen en u slaan. En de Zwarten zouden u uitlachen, omdat u slechts naar recht geschiedt, dewijl gij vroeger ook uwe landslieden verkocht hebt. Bedenk, dat het onderwijs, hetwelk ik u gegeven heb, wel zooveel waard is, als gij bezit. Ik wil u bovendien ook nog een goeden heer bezorgen. Een ander zou u aan een planter op het land verkoopen, om u zoo uit den weg te ruimen, en, Zamba! ik zeg u, dat ik zulks ook doe, wanneer gij niet heel onderdanig en stil zijt. Als ge nog een enkel woord spreekt, neem ik u al uwe kleederen af, en laat ik u slechts een hemd behouden, gelijk den overigen negers. Maar ik heb een geweten, en daarom wil ik het niet doen. Dank God, dat gij in zulke goede handen gevallen zijt, en houd u doodstil.”

Daar stond nu de arme jonge koning verlaten, beschimpt, beroofd, de vrijheid missende en wegens zijn geloof aan de christenen schandelijk bedrogen. Met een neêrslachtig gemoed trad hij het huis van zijn heer binnen, aan wien Winton hem verkocht had. Hij werd vriendelijk ontvangen en goed behandeld, maar — hij was toch een slaaf. Hij zag met eigen oogen, — wat hij anders niet voor mogelijk zou geacht hebben, — hoe de vrijgeborene Amerikaan het zich tot schande rekende een vertrouwelijk woord met een neger te spreken. Hij zag, hoe zelfs in de kerk de Zwarten streng van de Blanken gescheiden waren en niet eens de liederen der laatsten mochten meê zingen. Hij hoorde, hoe zelfs de prediker de slaven nooit zijne *broeders*, maar slechts zijne *zwarte vrienden* noemde en, wanneer hij over de gruwelijke mishandelingen sprak, die zij dikwijls van hunne strenge meesters ondervonden, het woord der

Schrift misbruikte: „Dien de Heere lief heeft, kastijdt Hij.” Nog meer bedroefde hij er zich over, toen hij op zekeren dag van een ouden neger vernam, dat het op zware geldboete verboden was, een slaaf lezen te leeren, of hem in het Christendom te onderwijzen. Nochtans was er een vrome jonkman, Thompson geheeten, die, door barmhartige broederliefde aangedreven, den armen Zamba iederen avond in 't geheim onderwijs gaf en hem op zijnen Heiland wees en tot Hem leidde.

De koninklijke jongeling vond in het geloof aan het Lam Gods, dat de zonde der wereld gedragen heeft, troost en vrede. En deze had hij wel noodig, wanneer hij den ongelukkigen toestand van zich en zijne vrienden aanzag. Op zekeren dag zag Zamba door de spleten van eene tuindeur, werwaarts hij door het geschrei gelokt werd, dat eene jonge negerin halfnaakt met de handen aan een paal gebonden was. En wie stond achter haar? Een twintigjarig meisje uit de stad, dat door hare opvoeding en hare rijkdom eene hooge plaats onder hare landslieden innam. Zij sloeg in den hoogsten toorn de ongelukkige negerin vreeselijk met eene zweep en dreigde haar op een anderen keer levend de huid te laten aftrekken. En waarom? Omdat de arme slavin bij het strijken een fraai kleed een weinig geschroeid had. Den volgenden dag zag Zamba dezelfde duivelin, gelijk hij haar noemde, aan de piano zitten en hoorde hij haar liederen vol gevoel zingen! En toch was alles, wat in de stad geschiedde, niets in vergelijking met de bloedige gruwelen, die op de plantages bedreven werden. In vergelijking met het land was de stad nog een paradijs der Zwarten te noemen. Zamba had rijkelijk den troost en den vrede noodig, die het Evangelie hem schonk, om te midden zijner eigene ellende en die zijner arme broeders stil te blijven.

De getrouwe God had hem echter nog eene geheel bijzondere vreugde toegedacht. In April van het jaar 1803 kwam een schip uit West-Afrika aan. Zijn heer zond hem tot den kapitein om aan dezen eene lastgeving over te brengen. Op het dek van 't schip gekomen, hoorde Zamba zich bij zijnen naam noemen. Terwijl hij zich even wilde omdraaien, om te zien, wie hem geroepen had, werd hij door twee armen op de innigste wijze omvat. Het was Zillah, zijne lieve, getrouwe vrouw, die hij wederzag en wedervond. Wie kan het geluk en de vreugde beschrijven, die beide echtgenooten in dat oogenblik gevoelden? Zillah vertelde haren man, dat zijne moeder gestorven was, en dat zijn beide zwagers voor hem het land regeerden. Zij vertelde hem verder, dat zij sedert zijn vertrek bijna dagelijks aan den oever der rivier geweest was, om den geliefden man te zien terugkomen, of om ten minste eenig bericht van hem te vernemen. Op eene dezer wandelingen werd zij om de sieraden van goud en juweelen, die zij droeg, door slavenhandelaars gegrepen en weggevoerd. Zamba dankte God, dat hij zijne dierbare vrouw terughad. En hij dankte Hem nog inniger, toen zijn goede meester haar op zijne dringende smeeking kocht en beide echtgenooten alzoo vereenigd bleven. Nu had Zamba geen verlangen naar het verre vaderland meer in zijn hart. Slechts één wensch had hij, dien van vrij te worden en dan zijnen armen broederen het evangelie en den vrede in het bloed van Jezus Christus, den Zoon Gods, te verkondigen. En God, die zoo overrijk is in genade, vervulde ook dezen wensch van den armen negervorst. Op zekeren morgen verscheen bij hem zijn zwager Pudalmah, die sedert Zamba's vertrek over zijn volk regeerde. Hij was door liefde en verlangen gedreven om zijnen koning te zoeken en, zoo mogelijk, hem

naar zijn land terug te brengen. Gods genade deed hem zijnen broeder werkelijk vinden. Pudalmah kwam ook niet met ledige handen. Hij bracht zijnen broeder veel stofgoud, dat hij in twee honigpotten verborgen had. Nu was Zamba weêr een rijk man geworden, en kon hij vóór alles zich en zijne vrouw uit de slavernij loskopen. Pudalmah bleef vijf maanden bij hem, en Zamba leerde hem lezen en onderwees hem in de Christelijke leer. Daarna keerde Pudalmah terug naar zijn land, dat op hem wachtte, en vanwaar hij sedert dien tijd drukke briefwisseling met zijn zwager gevoerd heeft.

Zamba zelf bleef in Noord-Amerika, waarheen God hem zoo wonderlijk geleid had, en wel in de stad Charlestown. Hij kocht een kleinen winkel en won als koopman op eenvoudige en eerlijke wijs zijn brood. Na zelf in den naam van Jezus Christus gedoopt te zijn, onderwees hij ook zijne vrouw in het evangelie en in het geloof aan den Heiland; en het was hem een dag van groot geluk en hartelijke vreugde, toen ook zijne vrouw belijdenis deed van hetzelfde geloof en door den heiligen doop in de christelijke gemeente werd opgenomen. Zoo leidde dit echtpaar een stillen en godvruchtigen wandel. Zij dienden den Heere met hun geheele huis, en de vrede Gods woonde in hun midden. Zamba heeft er nooit berouw van gehad, dat hij den vaderlijken koningstroon verloren had en een eenvoudig gering koopman in Noord-Amerika geworden was. Hij prees veeleer voortdurend de genade zijns Gods, die hem op zoo wonderbare wegen uit zijn vaderland, ver van zijne vrienden en uit zijns vaders huis naar den vreemde voerde, opdat hij hier zijnen Heiland en in Hem leven en zaligheid vinden zou. Zoo dikwijls hij daarvan sprak, vloeyde uit zijn mond woorden van dankbare en eeuwige vreugde. En zijn God gaf hem nog

eene schoone gelegenheid om zich in waarheid als een christen en jonger zijns Heilands te betoonen. Op zekeren dag trad een haveloos bedelaar zijnen winkel binnen en smeekte om een aalmoes. De stem van dezen man klonk Zamba bekend toe: hij had ze, meende hij, vroeger dikwijls gehoord. Hij zag hem peinzend aan, en ja — het was de ellendige kapitein Winton, die hem van zijne goederen en van zijne vrijheid beroofd had.

Hoe schaamde de slechte man zich, toen hij Zamba ook herkende. Deze wreekte zich echter op zijn vijand niet. Hij sprak hem niet eens een woord van verwijt toe. Hij deed wat hij als christen te doen had; hij hielp hem uit den nood en verzachtte zijne ellende met ruime giften. Zijne weldadige en liefdevolle bemoeiingen bleven, helaas! zonder den uitslag en den zegen, dien hij van harte wenschte. Weinig dagen later werd Winton dood gevonden; hij was in een tweegevecht door zijne tegenpartij doodgeschoten. Zamba betreurde zeer het lot van dezen ongelukkigen man, die, naar hij vreesde, zonder oprecht berouw en zonder geloof uit de wereld gegaan was naar zijne eigene plaats.

Thans slaapt de Negerkoning Zamba reeds lang met zijne getrouwe huisvrouw op het kerkhof te Charlestown.

Wij weten niet, in welk jaar de Heere hem opgeroepen heeft. Zijn later leven is onbekend en verborgen gebleven. Maar wij hopen met blijdschap, dat hij is ingegaan in de vreugde zijns Heeren, en dat hij dáár aan den troon der heerlijkheid den trouwen God looft en prijst, die hem langs zulke wonderlijke wegen tot zijne wonderbaar licht heeft getrokken en overgebracht.
